

GOEDE VRIJDAG 2023

BERGSINGELKERK

*Toe doe iets, God!
Daar staat mijn jongen
vastgebonden.
En suist de zweep...
Een knal... meer
wonden...
O beulen, laat hem gaan!
Wat lach je om mijn
jammerkreet?
Maakt macht dan zo
beestachtig wreed?
Mijn kind, de goedheid
zelf,
in veertig slagen
uitgeteld!
Ze gaan steeds harder
slaan.
Toe, doe iets! Laat hem
gaan!*

*Uit de Mattheuspassee
hertaald door Jan Rot*

Inleidend orgelspel over Lied 575

Inleiding op de dienst

We zingen Lied 247: 1, 2, 3 en 5

Blijf mij nabij, wanneer het duister daalt.
De nacht valt in, waarin geen licht meer straalt.
Andere helpers, Heer, ontvallen mij.
Der hulpeloze hulp, wees mij nabij

Wees bij mij, nu de dag ten einde spoedt.
Alles verdoft wat glans bezat en gloedt.
Alles vervalt in 't wisselend getij,
maar Gij die eeuwig zijt, blijf mij nabij.

U heb ik nodig, uw genade is
mijn enig licht in nacht en duisternis.
Wie anders zal mijn leidsman zijn dan Gij?
In nacht en ontij, Heer, blijf mij nabij.

Houd, Heer, uw kruis hoog voor mijn brekend oog,
licht in het duister, wijs de weg omhoog.
Uw dag breekt aan, de schaduw gaat voorbij.
In dood en leven, Heer, wees Gij nabij.

Stil gebed

V: Eeuwige verhoor ons gebed

G: **Amen**

Groet

V: Onze hulp in de naam van de Levende God,

G: **die hemel en aarde gemaakt heeft**

Drempelgebed

V: Bij U, God, schuilen wij in het onbarmhartig licht van
deze dag. Hoor ons en blijf niet ver.

G: **Hoor ons en kom ons te hulp!**

- V: Gij zegt een God te zijn tegen nacht en ontij.
Gij de grond van ons vertrouwen.
- G: In uw handen God bevelen wij ons leven.**
- V: Laat dit uur voor ons zijn als een nacht van waken en bidden.
- G: In uw handen God bevelen wij ons leven.**
Amen.

(we gaan zitten)

Cantorij zingt Lied 589:

O lichaam van het woord, dat riep in den beginne,
nu gaat Gij onverhoord de mond der aarde binnen.

De lippen der natuur zijn achter U gesloten,
dit is het laatste uur, het eerste uur der doden.

Zij gaan U tegemoet, Gij geeft hun taal en teken,
Gij geeft hun vlees en bloed, zij mogen niet ontbreken.

Gij die verzwegen zijt, Gij kunt het roepen horen
van de verleden tijd in uw gestorven oren.

Inleiding op de lezingen

We zingen Lied 584:

Cantorij:

1 Is zijn u - re nu ge - ko - men,
blij - ven on - vol - tooi - de dro - men
dan ver - va - gen tot de nacht?

Allen: Waar wij allen Hem verlaten,
                   in onszelf gevangen zaten,
                   wordt de weg door Hem volbracht.

Cantorij: Zie, de Jodenkoning! Woorden
                   waar ik Gabriël in hoorde.
                   Is dit vader Davids zoon?

Allen: Aan de schandpaal hoog geheven
                   kroont Hij met de dood het leven.
                   Is Hij zo Gods lieve zoon?

Hij gaat heen, maar Hij blijft bij mij.
 Met zijn laatste adem geeft Hij
 stem aan psalmen in de nacht.

Stilte

“TOE DOE IETS GOD!....”

We zingen Lied 558: 1, 2 en 4

1 Je - zus, om uw lij - den groot,
 om uw le - ven en uw dood
 die vol - bren - gen 't recht van God,
 Ky - ri - e e - lei - son.

Heer, om uw zachtmoedigheid,
 vorst die op een ezel rijdt
 en om Sions onwil schreit,
 Kyrie eleison.

Om het brood, Heer dat Gij breekt,
 om de beker die Gij reikt,
 om de woorden die Gij spreekt,
 Kyrie eleison.

DIENST VAN HET WOORD:

Gebed

We zingen Lied 586: (vers 1 en 2 cantorij, 3 en 4 allen):

Cantorij:

1 Zie de mens die in zijn lij-den
 te - ken werd voor al - le tij-den
 van wat lief-de dra-gen kan.

Weerloos heeft Hij heel zijn leven
 zich aan anderen gegeven -
 weergaloos is Hij alleen.

Allen:

Die hem ooit op handen droegen
 zijn dezelfde die hem sloegen
 en die vroegen om zijn dood.

Maar nog is zijn hart bewogen
om hun blinde onvermogen -
stervende pleit hij hen vrij.

Lezing Marcus 14: 43 t/m 52:

43 Nog voor hij uitgesproken was, kwam Judas eraan, een van de twaalf, in gezelschap van een met zwaarden en knuppels bewapende bende, die door de hogepriesters, schriftgeleerden en oudsten was gestuurd. 44 Met hen had zijn verrader een teken afgesproken. Hij had gezegd: ‘Degene die ik kus, die is het. Neem hem gevangen en voer hem weg onder strenge bewaking.’ 45 Toen hij eraan kwam, liep hij recht op Jezus af, zei: ‘Rabbi!’ en kuste hem. 46 Ze grepen hem vast en namen hem gevangen. 47 Een van de omstanders trok een zwaard, ging de dienaar van de hogepriester te lijf en sloeg hem een oor af. 48 Jezus zei tegen hen: ‘U bent er met zwaarden en knuppels op uitgetrokken om mij te arresteren, alsof ik een misdadiger ben! 49 Dagelijks was ik bij jullie in de tempel om onderricht te geven, en toen hebben jullie me niet gevangengenomen; maar dit gebeurt omdat de Schriften in vervulling moeten gaan.’ 50 Toen lieten allen hem in de steek en vluchtten weg. 51 Een jongeman, die alleen een linnen kleed aanhad, probeerde bij hem te blijven, maar toen ook hij werd vastgegrepen, 52 liet hij het kleed in hun handen achter en vluchtte naakt weg.

Stilte

We zingen Lied 558: 5:

Here, om uw bloedig zweet,
als Ge alleen de wijnpers treedt,
om de kelk vol bitter leed,
Kyrie eleison.

Lezing Marcus 14: 53 t/m 72

53 Jezus werd meegevoerd naar het huis van de hogepriester om te worden voorgeleid, en alle hogepriesters, oudsten en schriftgeleerden kwamen daar bijeen. 54 Petrus volgde hem op een afstand tot op de binnenplaats van het huis van de hogepriester, waar hij tussen de knechten ging zitten en zich warmde aan het vuur.

55 De hogepriesters en het hele Sanhedrin probeerden iemand een getuigenverklaring tegen Jezus te laten afleggen op grond waarvan ze hem ter dood konden veroordelen, maar dat lukte hun niet; 56 want hoewel veel mensen een valse verklaring aflegden, waren hun getuigenissen niet eensluidend. 57 Toen kwamen er een paar met de volgende valse verklaring: 58 ‘We hebben hem horen zeggen: “Ik zal die door mensenhanden gemaakte tempel afbreken en in drie dagen een andere opbouwen die niet door mensenhanden gemaakt is.”’

59 Maar ook op dit punt waren de getuigenverklaringen niet afdoende. 60 De hogepriester stond op en vroeg Jezus: ‘Waarom antwoordt u niet? U hoort toch wat deze getuigen zeggen?’ 61 Maar hij bleef zwijgen en antwoordde niet. Toen vroeg de hogepriester hem: ‘Bent u de Messias, de Zoon van de Gezegende?’ 62 Jezus zei: ‘Dat ben ik, en u zult de Mensenzoon aan de rechterhand van de Machtige zien zitten en hem zien komen op de wolken van de hemel.’ 63 De hogepriester scheurde zijn kleren en zei: ‘Waarvoor hebben we nog getuigen nodig?’

64 U hebt de godslastering gehoord; wat is uw oordeel?’ Allen oordeelden dat hij schuldig was en de doodstraf verdiende. 65 Toen begonnen sommigen hem te bespuwen; ze blinddoekten hem en sloegen hem in het gezicht en zeiden tegen hem: ‘Profeteer nu maar!’, en ook de dienaren onthaalden hem op vuistslagen.

66 Terwijl Petrus beneden op de binnenplaats was, kwam een van de dienstmeisjes van de hogepriester voorbij. 67 Toen ze Petrus bij het vuur zag zitten, keek ze hem aan en zei: ‘Jij was ook bij die Jezus van Nazareth!’ 68 Maar hij ontkende dat en zei: ‘Ik weet niet waar je het over hebt, ik begrijp echt niet wat je bedoelt.’ Hij ging naar buiten, naar het voorportaal, en er kraaide een haan. 69 Toen het

meisje hem daar weer zag, zei ze opnieuw, nu tegen de omstanders: ‘Hij is een van hen!’

70 Maar hij ontkende het weer. En al gauw zeiden ook de omstanders tegen Petrus: ‘Je bent wel degelijk een van hen, jij komt immers ook uit Galilea.’ 71 Maar hij begon te vloeken en zwoer: ‘Ik ken die man over wie jullie het hebben niet!’ 72 En meteen kraaide de haan voor de tweede keer. En Petrus herinnerde zich dat Jezus tegen hem gezegd had: ‘Voordat een haan tweemaal heeft gekraaid, zul je mij driemaal verloochenen.’ En toen hem dat te binnen schoot, begon hij te huilen.

Stilte

We zingen Lied 558: 6:

Om het zwijgen en geduld,
waarmee Gij de wet vervult,
als men vruchtloos zoekt naar schuld,
Kyrie eleison.

Lezing Marcus 15: 1 t/m 15

1 ‘s Ochtends in alle vroegte kwamen de hogepriesters, de oudsten en de schriftgeleerden en het hele Sanhedrin in vergadering bijeen. Na Jezus geboeid te hebben, brachten ze hem weg en leverden hem over aan Pilatus.

2 Pilatus vroeg hem: ‘Bent u de koning van de Joden?’ Hij antwoordde: ‘U zegt het.’ 3 De hogepriesters brachten allerlei beschuldigingen tegen hem in. 4 Pilatus vroeg hem toen: ‘Waarom antwoordt u niet? U hoort toch waar ze u allemaal van beschuldigen?’ 5 Maar Jezus zei helemaal niets meer, tot verwondering van Pilatus.

6 Pilatus had de gewoonte om op elk Pesachfeest één gevangene vrij te laten op verzoek van het volk. 7 Op dat moment zat er een zekere Barabbas gevangen, samen met de andere opstandelingen die tijdens

het oproer hadden vermoord. 8 Een grote groep mensen trok naar Pilatus en begon hem te vragen om ook nu te doen wat zijn gewoonte was. 9 Pilatus vroeg hun: ‘Wilt u dat ik de koning van de Joden vrijlaat?’ 10 Want hij begreep wel dat de hogepriesters hem uit afgunst hadden uitgeleverd.

11 Maar de hogepriesters hitsten de menigte op om te zeggen dat hij Barabbas moest vrijlaten. 12 Toen zei Pilatus tegen hen: ‘Wat wilt u dan dat ik doe met die man die u de koning van de Joden noemt?’

13 En ze begonnen weer te schreeuwen. ‘Kruisig hem!’ riepen ze.

14 Pilatus vroeg: ‘Wat heeft hij dan misdaan?’ Maar ze schreeuwden nog harder: ‘Kruisig hem!’

15 Omdat Pilatus de menigte tevreden wilde stellen, liet hij Barabbas vrij. Jezus leverde hij uit om gekruisigd te worden, nadat hij hem eerst nog had laten geselen.

Stilte

We zingen Lied 558: 7:

Om het woord van goddelijk recht
dat Gij tot uw rechters zegt,
- zelf hebt Ge uw geding beslecht, -
Kyrie eleison.

Lezing Marcus 15: 16 t/m 39

16 De soldaten leidden hem weg, het paleis (dat wil zeggen het pretorium) in, en riepen de hele cohort bijeen.

17 Ze trokken hem een purperen gewaad aan, vlochten een kroon van doorntakken en zetten hem die op. 18 Daarna brachten ze hem hulde met de woorden: ‘Gegroet, koning van de Joden!’ 19 Ze sloegen hem met een rietstok tegen het hoofd en bespuwden hem, en bogen onderdanig voor hem. 20 Nadat ze hem zo hadden bespot, trokken ze hem het purperen gewaad uit en deden hem zijn kleren weer aan.

Toen brachten ze hem naar buiten om hem te kruisigen.

21 Ze dwongen een voorbijganger die net de stad binnenkwam, Simon van Cyrene, de vader van Alexander en Rufus, om het kruis te dragen. 22 Ze brachten hem naar Golgota, wat in onze taal ‘schedelplaats’ betekent.

23 Ze wilden hem met mirre vermengde wijn geven, maar hij nam die niet aan.

24 Ze kruisigden hem en verdeelden zijn kleren onder elkaar; ze dobbelden erom wie wat zou krijgen. 25 Het was in het derde uur na zonsopgang toen ze hem kruisigden. 26 Het opschrift met de aanklacht tegen hem luidde: ‘De koning van de Joden’.

27 Samen met hem kruisigden ze twee misdadigers, de een rechts van hem, de ander links. 29 De voorbijgangers keken hoofdschuddend toe en dreven de spot met hem: ‘Ach, kijk nu toch eens! Jij die de tempel afbreekt en in drie dagen weer opbouwt, 30 red jezelf toch door van het kruis af te komen.’ 31 Ook de hogepriesters en de schriftgeleerden maakten onder elkaar zulke spottende opmerkingen: ‘Anderen heeft hij gered, maar zichzelf redden kan hij niet; 32 laat die messias, die koning van Israël, nu van het kruis afkomen. Als we dat zien, zullen we geloven!’ Ook de twee andere gekruisigden beschimpten hem.

33 Op het middaguur viel er een duisternis over het hele land, die drie uur aanhield.

34 Aan het einde daarvan, in het negende uur, riep Jezus met luide stem: ‘Eloï, Eloï, lema sabachtani?’, wat in onze taal betekent: ‘Mijn God, mijn God, waarom hebt u mij verlaten?’ 35 Toen de omstanders dat hoorden, zeiden enkelen van hen: ‘Hoor, hij roept Elia!’

36 Iemand ging snel een spons halen, doordrenkte die met zure wijn, stak de spons op een stok en probeerde hem te laten drinken, terwijl hij zei: ‘Laten we eens kijken of Elia komt om hem eraf te halen.’

37 Maar Jezus slaakte een luide kreet en blies de laatste adem uit. 38 En het voorhangsel van de tempel scheurde van boven tot onder in tweeën.

39 Toen de centurio, die recht tegenover hem stond, hem zo zijn laatste adem zag uitblazen, zei hij: ‘Werkelijk, deze mens was Gods Zoon.’

De Paaskaars wordt gedoofd....

2 minuten stilte

de zwarte kaarsen worden aangestoken

We zingen Lied 558: 8 en 9:

Om de doornen van uw kroon,
om de gees'ling en de hoon,
roepen wij, o Mensenzoon,
Kyrie eleison.

Om uw kruis, Heer, bidden wij,
om de speerstoot in uw zij,
ga aan onze schuld voorbij,
Kyrie eleison.

Lezing Marcus 15: 40 t/m 47.

40 Van een afstand keken ook enkele vrouwen toe, onder wie Maria uit Magdala en Maria de moeder van Jakobus de jongere en van Joses, en Salome. 41 Toen hij in Galilea verbleef, waren deze vrouwen hem gevolgd en hadden ze voor hem gezorgd, net als vele andere vrouwen die met hem waren meegereisd naar Jeruzalem.

42 Toen de avond al gevallen was (het was de ‘voorbereidingsdag’, dat wil zeggen de dag voor de sabbat), 43 kwam Josef van Arimatea, een vooraanstaand raadsheer, die zelf ook de komst van het koninkrijk van God verwachtte. Hij raapte al zijn moed bijeen en ging naar Pilatus, die hij om het lichaam van Jezus vroeg. 44 Het bevreesde Pilatus dat hij al dood zou zijn en hij riep de centurio bij zich, aan wie hij vroeg of Jezus al gestorven was, 45 en toen de centurio dat bevestigd had, gaf hij het lijk aan Josef. 46 Josef kocht

een stuk linnen, haalde Jezus van het kruis en wikkelde hem in het linnen. Daarna legde hij hem in een graf dat in de rots was uitgehouwen en rolde een steen voor de ingang.

47 Maria uit Magdala en Maria de moeder van Josef keken toe in welk graf hij werd gelegd.

Cantorij zingt Ubi caritas et amor

“Over het verhaal van Jezus” .....
eindigt met:

*Maar zijn naam is een verhaal
dat bewaart is duizend maal,
over leven en vergeven
over liefde zonder eind
en een God die ons bevrijdt.*

***En wij zingen zijn verhaal
in ons leven duizend maal
met een mond vol mooie woorden
en een hand genadebrood
als ons wapen in de dood.....***

We zingen Lied 590: 1, 2, 3 en 4:

1 Nu valt de nacht. Het is vol-bracht:
de Heer heeft heel zijn le - ven
voor het men-se - lijk ge-slacht
in Gods hand ge - ge - ven.

De wereld gaf
Hem slechts een graf,
zijn wonen was Hem zwerven;
al zijn onschuld werd Hem straf
en zijn leven sterven.

Hoe slaapt Gij nu,
die men zo ruw
aan 't kruishout heeft gehangen.
Starre rotsen houden U,
rots des heils, gevangen.

't Is goed, o Heer,
Gij hoeft de eer
van God niet meer te staven.
Leggen wij ons bij U neer,
in uw dood begraven.

Voorbeden... steeds na “daarom roepen wij” gemeente:

G:

Keer U om naar ons toe.

Keer ons toe naar el - kaar.

Stil gebed.

“Voor we weggaan.....”:

V: Vraag me niet wie ik ben en of je me gekend hebt.
 De idealen die ik had blijven ook zonder mij bestaan.
 Ik ben dood, maar leef voort in de idealen die ik had.
 En anderen die blijven strijden
 zullen nieuwe rozen doen bloeien.
 Wanneer je daarover spreekt, spreek je over mij.

Zoek niet naar mijn graf, want dat zul je niet vinden.
 Mijn handen zijn nu de handen van anderen die strijden.
 Mijn stem roept in andere stemmen.
 Mijn droom leeft voort bij anderen.
 En weet dat ik pas sterf als jullie de moed opgeven.
 Want ieder die in de strijd valt
 leeft voort in zijn volgelingen!

We gaan staan en zingen Lied 416: 1, 2 en 3:

Ga met God en Hij zal met je zijn,
 jou nabij op al je wegen
 met zijn raad en troost en zegen.
 Ga met God en Hij zal met je zijn.

Ga met God en Hij zal met je zijn:
 bij gevaar, in bange tijden,
 over jou zijn vleugels spreiden.
 Ga met God en Hij zal met je zijn.

Ga met God en Hij zal met je zijn:
 in zijn liefde je bewaren,
 in de dood je leven sparen.
 Ga met God en Hij zal met je zijn.

V: Bidden wij nu het gebed, dat Jezus tijdens
 zijn leven de mensen geleerd heeft:

**G: Onze Vader, die in de hemel zijt,
 uw Naam worde geheiligd.
 Uw koninkrijk kome.
 Uw wil geschiede
 gelijk in de hemel also ook op de aarde.
 Geef ons heden ons dagelijks brood.
 En vergeef ons onze schulden,
 zoals ook wij onze schuldenaars vergeven.
 En leid ons niet in verzoeking,
 maar verlos ons van de boze.
 Want van U is het koninkrijk
 en de kracht
 en de heerlijkheid
 in eeuwigheid. Amen.**

We zingen Lied 416: 4:

Ga met God en Hij zal met je zijn,
 tot wij weer elkaar ontmoeten,
 in zijn naam elkaar begroeten.
 Ga met God en Hij zal met je zijn.

***De Paaskaars wordt de kerk uitgedragen, daarna
verlaten wij (in stilte) de kerkruimte.***

Aan deze dienst werkten mee:

Voorganger	Aad van Endhoven
Lector	Tineke de Lege
Organist	Edwin Vooijs
Cantorij van de Bergsingelkerk	

Wij vieren aanstaande zondag 9 april met elkaar in deze kerk
Paasmorgen.

Ook dan zal de cantorij haar medewerking verlenen en doen
meerdere mensen mee.

Hartelijk welkom! De dienst begint om 10.00 uur.